

A KÚRIA

mint felülvizsgálati bíróság

v é g z é s e

Az ügy száma: Gfv.III.30.335/2022/5.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

Dr. Gáspár Mónika előadó bíró

Dr. Bajnok István bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

Az adós: adós1

Az adós felszámolója: felszámoló1

A felszámoló képviselője: Miskolci 2. számú Ügyvédi Iroda cím1

A kifogást tevő hitelező: hitelező1

A kifogást tevő hitelező képviselője: Dr. Rakonczai Ügyvédi Iroda cím2

Az eljárásba bevont hitelező: hit

Az eljárásba bevont hitelező képviselője: Dr. Kovács Róbert Ügyvédi Iroda cím3

Az eljárás tárgya: kifogás felszámolási eljárásban

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: kifogást tevő hitelező

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 11.Fpkhf.43.250/2022/5. számú végzés

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Fővárosi Törvényszék 20.Fpkh.185/2021/16. számú végzés

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős végzést hatályában fenntartja.

Kötelezi a kifogást tevő hitelezőt, hogy 15 napon belül fizessen meg a felszámolónak és az eljárásba bevont hitelezőnek – személyenként – 12.700 (tizenkétezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az adós 2020. október 28-i kezdő időponttal áll felszámolás hatálya alatt. Az eljárásba bevont hitelező az adós többségi befolyással rendelkező tagja.

[2] A felszámolási eljárásban a bank Zrt. (a továbbiakban úgy is mint: az eljárásba bevont hitelező jogelődje) 2020. november 3-án jelentette be hitelezői igényét, melyet az adóssal 2017. július 3-án kötött ingatlan jelzálogszerződés szerint zálogjog biztosított.

[3] Az eljárásba bevont hitelező készfizető kezesként 2021. január 22-én kiegyenlítette az adós tartozását a bank Zrt. felé, amelyet a hitelező maga 2021. február 21-én bejelentett a felszámolónak, és kérte a jogutódlás átvezetését a hitelezői nyilvántartásban.

[4] A felszámoló a változást átvezette, és a továbbiakban az eljárásba bevont hitelezőt tartja nyilván a 222.415.507 forint összegű, a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 49/D. § szerint nyilvántartásba vett követelés jogosultjaként.

A kifogás és a felszámoló védekezése

[5] A kifogást tevő hitelező kérte megsemmisíteni a felszámoló intézkedését, mellyel az eljárásba bevont hitelező 222.415.507 forint összegű hitelezői igényét a Cstv. 49/D. kategóriába sorolta, és kérte kötelezni a felszámolót új eljárás keretében a követelés Cstv. 57. § (1) bekezdés h) pont szerinti besorolására.

[6] A felszámoló ellenkérelme a kifogás elutasítására irányult. Az eljárásba bevont hitelező az elsőfokú eljárásban nem tett nyilatkozatot.

Az első- és a másodfokú határozat

[7] Az elsőfokú bíróság a kifogásnak helyt adott, és kötelezte a felszámolót, hogy az eljárásba bevont hitelező 222.415.507 forint összegű hitelezői igényét a Cstv. 57. § (1) bekezdés h) pont ha) alpontba sorolja át. Az eljárásba bevont hitelezőt mindezek türéseire kötelezte.

[8] A felszámoló és az eljárásba bevont hitelező fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta, és a kifogást elutasította. Elutasította egyben a felszámoló ellenkérelem-változtatását.

[9] A jogerős végzés indokolása az ügy érdemét tekintve elsők között azt rögzítette, hogy a másodfokú bíróság a kezes megtérítési jogosultságának joghatását tekintve részben eltérően foglalt állást a Kúria Pfv.I.21.245/2020/9. számon meghozott határozatában foglaltaktól (BH 2022.13.). Idetartozóan kifejtette, hogy míg a korábban hatályban volt Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) szabályozási megoldása szerint a teljesítő kezes törvényes engedménnyessé vált, ezért az adóssal szemben nem minősült új hitelezőnek, a már bejelentett követelés besorolásánál alkalmazni kellett a Cstv. 57. § (7) bekezdését is, a Ptk. szabályozási rendszerében a kötelezettség teljesítése – a Ptk. 6:57. § szerinti harmadik személy által történő teljesítés esetén is – megszünteti a kötelmet [Ptk. 6:3. § a) pont], a kezes teljesítésével új követelés – megtérítési igény – keletkezik [Ptk. 6:57. § (2) bekezdés]. A biztosított követelés megszűnése ellenére a fennmaradó zálogjogot ugyanakkor érvényesítheti a korábbi zálogjogosultnak teljesítő kezes, tehát a zálogjog nem szűnik meg, keletkezésének időpontja megfelel a Cstv. 49/D. § (1) bekezdésben foglalt időbeli feltételnek.

[10] A Cstv. 49/D. § (5) bekezdésének alkalmazásához arra volt kiemelt tekintettel a másodfokú bíróság, hogy a jogalkotó azt a többségi befolyással rendelkező tagot kívánta kizárni a külön kielégítési jogot biztosító szabály alól, akinek zálogjoga a felszámolás kezdete előtt, de zálogjoggal biztosított követelése az adóssal szemben olyan időpontban keletkezett, amikor már előre látta vagy észszerűen előre láthatta, hogy az adós nem lesz képes esedékességgel kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket. Az ítéletábra hangsúlyozta: az adós helyett történő kezesi helytállás a rendelkezés beiktatásának időpontjában, a régi Ptk. alkalmazásával nem volt olyan visszaélésszerű joggyakorlásnak tekinthető, amely a tagot kizárta volna a Cstv. 49/D. § (1)-(2) bekezdés szerinti jogérvényesítés alól. Ebben az időben a kezes a Cstv. 57. § (7) bekezdése értelmében – a tagi jogviszonyától függetlenül – jogutódként (törvényes engedményesként) léphetett a zálogjogosult hitelező privilegiált helyére.

[11] Az ügyre konkretizáltan rögzítette, az eljárásba bevont hitelező jogelődjének követelése és a hitelező kezesi jogviszonya a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése előtt, abban az időpontban keletkezett, amikor az ügyleteknek a hitelezőkre kiható következménye még nem volt előre látható. Az eljárásba bevont hitelező a jogelődjével (és nem az adóssal) ugyanebben az időpontban megkötött kezesi szerződés alapján, harmadik személyként teljesítette az eredeti hitelező követelését, és így szüntette meg az adós kötelezettségét az eredeti hitelezővel szemben. Ebből következően a követelésnek a kezes általi kielégítésével nem merül fel olyan visszaélésszerű felróható magatartás, amelyet a hitelező kifejezetten a társaság belső jogviszonya és a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet ismeretének kihasználásával tanúsíthatott volna. A megtérítési igény keletkezésének nem az oka, hogy a hitelező a tagi helyzetét kihasználva a többi hitelező hátrányára kielégítési elsőbbséget biztosító szerződéseket kötött volna az adóssal. Az eljárásba bevont hitelező a korábban már nyilvántartásba vett hitelezőnek történő teljesítéssel a törvény erejénél fogva vált zálogjogosulttá. A zálogjog a Cstv. 49/D. § (1) bekezdésben előírtaknak megfelelően, a felszámolás előtt keletkezett.

[12] Megállapíthatónak találta mindebből a másodfokú bíróság, hogy a Cstv. 49/D. § (5) bekezdése törvényi tényállásának alkalmazásához szükséges együttes feltételek közül a hitelező felróható magatartása [Cstv. 49/D. § (5) bekezdés utolsó fordulata] nem áll fenn, ezáltal a hitelező követelése nem zárható ki a Cstv. 49/D. § (1) bekezdésének hatálya alól. A felszámoló a hitelezői követelésének a Cstv. 49/D. § (1) bekezdés szerint történő nyilvántartásba vételével nem sértett jogszabályt a kifogásban előadott okból, ezért nem volt helye a Cstv. 51. § (3) bekezdésében írt jogkövetkezmény alkalmazásának.

Felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem

[13] A kifogást tevő hitelező felülvizsgálati kérelmében a jogerős végzés hatályon kívül helyezését és az ügyben másodfokon eljáró bíróság utasítását kérte új eljárásra és új határozat hozatalára.

[14] Arra hivatkozott, hogy a jogerős végzés a Cstv. 49/D. (5) bekezdésébe ütközően jogszabálysértő.

[15] Előadta, hogy abban kérdésben az ítéletábra helyesen foglalt állást, hogy a vizsgált követelés mikor keletkezett: a kezes teljesítése az eredeti kötelmet megszüntette, ezért nem merülhetett fel a követelés átszállása. Az eredeti hitelező 2017 júliusában keletkezett követelése a kezes helytállásával 2021. január 22-én megszűnt, az eljárásba bevont hitelezőnek a felszámolás elrendelését követően így új követelése keletkezett megtérítési igény címén, amelyet a korábbi zálogjog biztosított.

[16] A Cstv. 49/D. § (5) bekezdésének alkalmazhatósága kapcsán viszont hangsúlyozta, hogy a törvény világosan rögzíti, amennyiben a követelés keletkezésének időpontja a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését követi, az adós többségi tulajdonosára nem alkalmazható a 49/D. § (1) bekezdésének szabálya. Az ítéletábra a jogszabályi rendelkezést tévesen tette félre, tévesen hivatkozott a jogalkotói célra és arra utalással egy további feltételt tévesen határozott meg, amikor a követelés keletkezési időpontjának tényállási elemét kiegészítette a hitelező magatartásának felróhatóságával. Vitatta, hogy a Cstv. 49/D. §-ával összefüggésben a jogalkotónak a jogerős végzésben írt célja lett volna.

[17] A Cstv. vizsgált szabályának – lényegében zárt – törvényi tényállása mellett a jogerős végzésben kiemelt, de nem igazolt jogalkotói célra figyelemmel nem volt helye álláspontja szerint további feltétel vizsgálatának, ahogy azt az ügyben másodfokon eljáró bíróság tette.

[18] A felszámoló és az eljárásba bevont hitelező felülvizsgálati ellenkérelmeikben a jogerős végzés hatályában fenntartását kérték. Egyetértettek a jogerős végzés indokaival.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[19] A Kúria a jogerős végzést a Cstv. 6. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem találta jogszabálysértőnek.

[20] A felülvizsgálati eljárás kereteinek tisztázásához előrebocsátja a Kúria, hogy a felülvizsgálati eljárás nem folytatása a jogerős ítélettel befejezett pernek; a felülvizsgálat az ügy érdemében hozott jogerős határozat ellen igénybevehető rendkívüli perorvoslat. Felülvizsgálati jogkörét a Kúria – az ügyben nem irányadó három kivételtől eltekintve – a felülvizsgálati kérelem keretei között és az ott megjelölt jogszabálysértés vizsgálatával gyakorolhatja [Pp. 413. § (1) bekezdés, 423. § (1) bekezdés].

[21] Az előzőekből következik az is, hogy a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, és nem lehet tárgya sem olyan tény-, sem pedig jogkérdés, amely a megelőző eljárásban nem merült fel, de következik még, hogy a felülvizsgálatot kérő félnek a jogerős határozat indokaival, érveivel szemben, azok cáfolatára kell az ellenérveit megfogalmaznia. A jogerős határozat abban a részében, amelyet a felülvizsgálati kérelem

nem támad – így a másodfokú bíróság adott jogi következtetése, amelyt a felülvizsgálat nem érint –, nem bírálható felül a felülvizsgálati eljárásban.

[22] Jelen ügyben a felülvizsgálati kérelem nem támadta a másodfokú végzést a kezes teljesítését és joghatását értelmező részében, ezért ez a jogkérdés nem volt tárgya a felülvizsgálati eljárásnak.

[23] A Kúriának egyedül abban a kérdésben kellett állást foglalnia a felülvizsgálati kérelem alapján, hogy a Cstv. 49/D. § (5) bekezdésének helyes értelmezésével következtetett-e az az ítéletábrla az eljárásba bevont hitelező vizsgált követelésére irányadó külön kielégítési szabályra, egyben a kifogás megalapozatlanságára.

[24] A Cstv. 49/D. § (5) bekezdésének ügyben is irányadó tartalma szerint a 2007. évi LXI. törvény módosította a Cstv.-t. A jogalkotót ebben a körben az a megfontolás vezette, hogy általános jelleggel nem, egyedül két további konjunktív feltétel mellett indokolt az adós tagját megillető követelések kizárása a 49/D. § (1) bekezdésének szabálya alól: az egyik feltétel a tag többségi befolyása, a másik pedig az, hogy ő maga a hitelt olyan időpontban nyújtja a társaságnak, amikor az már a fenyegető fizetéseképtelenség állapotában van.

[25] A Cstv. 49/D. § (5) bekezdésével elérni kívánt jogalkotói cél tehát valójában az adós tagja által történő (közvetlen) finanszírozás (tagi kölcsön) szankcionálása, és az sem általában és feltétlenül. A törvény az adós tagjai által nyújtott, zálogjoggal biztosított kölcsönt abban az esetben emeli ki a Cstv. külön kielégítési szabálya alól, ha olyan időben finanszírozzák maguk a tagok a társaság továbbműködését, amikor már a felszámolás lenne indokolt és a társaság működőképessége nem is áll helyre. Mindezzel a jogalkotó egyben azt feltételezte, hogy a nem megfelelő tagi finanszírozás eredményeként csökken a hitelezők között felosztható felszámolási vagyon is. A törvény célja szerint a tagoknak kizárólag az előzőekben ismertetett esetben kell viselniük döntésük kockázatát: hiszen finanszírozásuk vezetett oda, hogy a gazdasági életből már kivezetendő társaság mégis – a jogalkotó céljával ellentétesen – továbbműködött, a tagi finanszírozás az indokolt felszámolást késleltette, egyben tovább csökkentette a hitelezők rendelkezésére álló vagyont.

[26] Leszögezi a Kúria, hogy az Alaptörvény jogértelmezésre adott 28. cikkének iránymutatása egyértelműen feladatává teszi a bíróságoknak, hogy a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. Mindehhez, a jogszabályok céljának megállapításához pedig maga az Alaptörvény mutat egyúttal a jogszabály preambuluma, a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolására.

[27] Mindebből következően jogszabálysértés nélkül tárta fel az ügyben másodfokon eljáró bíróság a Cstv. 49/D. § (5) bekezdésének tartalmát, és annak teleologikus értelmezésével, a jogalkotó céljával összhangban, megalapozottan következtetett az eljárásba bevont hitelező követelésére irányadó kielégítési szabályra.

[28] Az adós zálogjoggal biztosított tartozásaiért kezesként helytállt tag így keletkező követelése nem esik a Cstv. külön kielégítési szabályát kizáró rendelkezés hatálya alá.

[29] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős végzést a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[30] A felülvizsgálati kérelem eredménytelensége miatt a kifogást tevő hitelező a Pp. 405. § (1) bekezdése és 364. §-a folytán alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a felszámoló és az eljárásba bevont hitelező jogi képviselőjével felmerült és általuk megfelelően felszámított ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költséget. A Kúria az ügyvédi munkadíj áfával növelt mértékét a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban határozta meg [32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdés, 4/A. §].

[31] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A határozat elvi tartalma

I. A Cstv. 49/D. § (5) bekezdése az adós tagja által nyújtott finanszírozást (tagi kölcsönt) szankcionálja, ha olyan esetben finanszírozza maga a tag a társaság továbbműködését, amikor már a felszámolás lenne indokolt és a társaság működőképessége nem is áll helyre.

II. Amennyiben a felszámolás alatt álló adós zálogjoggal biztosított tartozásáért a társaság többségi befolyással rendelkező tagja kezesként helytáll, a felszámolás alatt így keletkező követelése nem esik a Cstv. külön kielégítési szabályát kizáró rendelkezés hatálya alá.

A határozat alapjául szolgáló jogszabályok és joggyakorlat

Alaptörvény 28. cikk;

a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 49/D. (5) bekezdés

Budapest, 2023. július 4.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k. előadó bíró, Dr. Bajnok István s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelével: